

Brussel leeft

Magazine jaargang 28, nr. 3 juli 2025

Koninklijke Muziekfederatie van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Driemaandelijks tijdschrift:

Verschijnt in januari / april / juli / oktober

13.09.2025 14h-22h & 14.09.2025 13h -21h

Met de steun van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Stad Brussel Cultuur, Vlaamse Gemeenschapscommissie
Avec le soutien de la Région Bruxelles-capitale, Ville de Bruxelles Culture, le VGC

V.U./E.R. KMFBHG Louis Piéardlaan 25/1 1140 EVERE.

Niet op de openbare weg gooien.
Ne pas jeter sur la voie publique.

Bruxelles vit

Magazine 28e année, n°. 3 Juillet 2025

Magazine trimestriel

Parutions en janvier / avril / juillet / octobre

Fédération Royale Musicale de la Région Bruxelles-Capitale

KONINKLIJKE MUZIEKFEDERATIE VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST vzw	
Hoge Bescherming: Beschermcomité:	Zijne Majesteit de Koning Erevoorzitter : Guy VANHENGEL : Eerste Vicevoorzitter Brussels Parlement Vice-erevoorzitter: Carla DEJONGHE : Lid Brussels Parlement
Dagelijks bestuur	
VAN NEROM Edgard, <i>Voorzitter</i>	e-mail: edgard.vannerom@skynet.be
HUYBANDT Marijke, <i>Secretaris</i>	e-mail: marijke_huybandt@hotmail.com
HUYBANDT William, <i>Penningmeester</i>	e-mail: william.huybandt@telenet.be
Raad van bestuur : dagelijks bestuur + onderstaande	
DE KLIPPEL Roland	e-mail: katleen.tilley@telenet.be
VAN CAMP Cecile	e-mail: cecile.van.camp@skynet.be
VAN NEYGHEM Lieve	e-mail: vanneyghemlieve@gmail.com
Algemene vergadering : dagelijks bestuur + raad van bestuur + onderstaande	
HUYBANDT Michaël	e-mail: michaelhuybandt@hotmail.com

CONTACT	
KMF BHG / FRM RBC	CONTACT VIA MAIL: muziekfederatie@hotmail.com

INHOUD / CONTENU

Bestuur KMF BHG // Comité FRM RBC	02
Inhoud	03
Agenda & activiteiten KMF BHG	04
Activiteiten verenigingen.....	05
De Koninklijke Muziekfederatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 25 jaar actief op de Grote Markt te Brussel.....	06
La Fédération Royale Musicale de la Région de Bruxelles Capitale 25 ans actif sur la Grand Place de Bruxelles.....	10
Concertband Festival Brussels / The Brussels Concertband & Dunja.....	14
Koninklijke Harmonie Sinte-Cecilia 160 jaar (1865-2025).....	15
Concertband Festival Brussels / Dance with UB ² Big Band	17
150 jaar geleden overleed de componist Maurice Ravel geboren	18
Il y a 100 ans que le compositeur Maruice Ravel est né	27
Colofon.....	46
Concertband Festival Brussels 2025 Programma / Programme.....	47
Concertband Festival Brussels 2025 Affiche.....	48

AGENDA 2025

KONINKLIJKE MUZIEKFEDERATIE VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

FEDERATION ROYALE MUSICALE DE LA REGION BRUXELES -CAPITALE

11/07/2025	Vlaanderen feest in de stad Brussel Fête de la Communauté Flamande dans la ville de Bruxelles
13/09/2025	CONCERTBAND FESTIVAL BRUSSELS
14u/h – 22u/h	Grote Markt – Brussel – Grand-Place de Bruxelles
14/09/2025	CONCERTBAND FESTIVAL BRUSSELS
12u/h – 21u/h	Grote Markt – Brussel – Grand- Place de Bruxelles
08/11/2025	Sint Ceciliaviering – Célébration Ste. Cécile
17.30u/h	Kathedraal St Michiel & St.Goedele – Cathédrale St Michel & Ste. Gudule – Brussel/Bruxelles Met de medewerking van het muziekensemble van de K.H. St. Cecilia Evere Avec la collaboration de l'ensemble musical de l'H.R. Ste Cécile - Evere
../12/2025	Muziekconcerten tijdens de Brusselse kerstmarkt Concerts lors du marché de Noël Bruxelles

Wij nodigen al onze verenigingen uit tot deelname aan onze activiteiten.

Uiteraard zullen wij u eerstdaags, per E-mail, verdere informatie bezorgen over de plaats en de inhoud van de evenementen. Ondertussen kunt u deze data reeds vrijhouden.

Muzikanten en bestuursleden, wij rekenen op uw deelname. Samen met de medewerking van onze verenigingen willen wij, in een vriendschappelijke sfeer, muziek beleven en er hoogstaande culturele activiteiten van maken, uw vereniging, onze organisatie en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waardig.

Bedankt voor uw bijzonder gewaardeerde medewerking.

ACTIVITEITEN VERENIGINGEN 2025

ACTIVITÉS SOCIÉTÉS 2025

13/9/2025 20.50u/h	Koninklijke Harmonie Sinte Cecilia/ Harmonie Royale Sainte Cécile – Evere Concert Grote Markt – Brussel / Concert Grand Place - Bruxelles
19/10/2025 15u/h	Koninklijke Harmonie Sinte Cecilia/ Harmonie Royale Sainte Cécile – Evere 160 jaar K.H.St.Cecilia / 160 ans H.R. Sainte Cécile – Evere – Aula Toots – Evere
08/11/2025 17.30u/h	Koninklijke Harmonie Sinte Cecilia/ Harmonie Sainte Cécile – Evere Opluisteren misviering van Sint Cecilia - Kathedraal St.Michiel en St. Goedele – Brussel Réhausser la messe de Sainte Cécile – Cathédrale Saint Michel et Sainte Gudule - Bruxelles
06/12/2025 11u/h	Koninklijke Harmonie Sinte Cecilia/ Harmonie Royale Sainte Cécile – Evere St. Ceciliafeest, misviering, muziek, banket en dans Fête de Sainte Cécile, messe, musique, banquet et danse GC Everna- CC Everna – St. Vincentiusstraat- rue Saint Vincent 30 - Evere
13 of – ou 14/12/2025	Koninklijke Harmonie Sinte Cecilia - Evere/ Harmonie Royale Sainte Cécile – Evere Kerstconcert – Concert de Noël – Gemeentehuis/ Maison Communale - Evere

ACTIVITEITEN VERENIGINGEN 2026

ACTIVITÉS SOCIÉTÉS 2026

11/01/2026 11u/h	Koninklijke Harmonie Sinte Cecilia/ Harmonie Royale Sainte Cécile – Evere Nieuwjaarsconcert / Concert de Nouvel An GC Everna / CC Everna – St. Vincentiusstraat- rue Saint Vincent 30 – Evere
---------------------	---

De artikels voor de volgende editie van ons tijdschrift

dienen uiterlijk in het bezit te zijn van de redactie vóór 15 september 2025

**Les articles pour la prochaine édition doivent être en possession de la rédaction pour le
15 septembre 2025 au plus tard**

De Koninklijke Muziekfederatie van het Brussels Gewest

25 jaar actief op de Grote Markt te Brussel.

In het jaar 2001 organiseerde de “Koninklijke Muziekfederatie van het Brussels Gewest” kortweg KMF BHG, voor het eerst een **“Internationale Taptoe**.”

Na verschillende jaren werd een naamswijziging doorgevoerd, het werd **“Taptoe Brussels”**.
Even tijd om terug te blikken.

“Internationale Taptoe” en de “Bevrijding van Brussel”.

Het “Taptoe-weekend” ging steeds door in het tweede weekend van september. Het viel iets na de officiële datum van de “Bevrijding van Brussel”

Sinds 2021 leverde de KMF BHG telkens op zondagvoormiddag, buitenlandse muziekkorpsen ter ondersteuning van de herdenking van de “Bevrijding van Brussel”.

Zoals gebruikelijk begon deze ceremonie met een bloemenhulde aan het “Monument van de Onbekende Soldaat” en eindigde onder massale belangstelling rond de middag op de Grote Markt.

Op zondagnamiddag werd op vraag van het Stadsbestuur een “bevrijdingsbal” georganiseerd in een latere fase “bal populaire” genoemd.

Het thema van de “Bevrijding van Brussel” stond ook centraal in twee edities van onze “Internationale Taptoe”. Hoogtepunt was toen enkele oldtimer legervoertuigen de Grote Markt opreden met Marijke Huybandt (zang) dewelke samen met alle bands een hommage brachten met een medley van Vera Lynn-liederen. Dit optreden ontroerde menige toeschouwer. Het was een moment om kippenvel van te krijgen.

Op een later verjaardag moment van de Bevrijding werd deze act opnieuw tijdens het samenspelgedeelte taptoe uitgevoerd.

De Bevrijding van Brussel.

Op 4 september 1944, vroeg in de morgen, neutraliseerden Britten en partizanengroepen de laatste Duitse verzetshaarden in de stations, kazernes en kantoren.

Die dag reed de Brigade Piron, officieel de Belgische 1e Infanteriebrigade, na de landing van Normandië Brussel binnen.

Volgens de activiteitenkalender van de Grote Markt was het eerste weekend steeds voorzien voor de “Bierfeesten” en het tweede weekend voor de “Internationale taptoe”.

Vermits de Bevrijding van Brussel plaats had op 4 september en de activiteit van de Taptoe soms slechts op 14 september konden plaatsvinden, heeft het Stadsbestuur het besluit moeten nemen om de “Bevrijding van Brussel” en het Taptoe-gedeelte officieel van mekaar te scheiden.

De KMF BHG heeft sinds 2001 tot aan de corona-periode jaarlijks “Taptoe Brussels” georganiseerd.

In het kader van zo’n taptoeweekend organiseerden we op de Grote Markt, concerten op zaterdagmiddag en op zondag vanaf het middaguur.

Na de corona-periode liepen enerzijds de kosten zoals: overnachtingen, maaltijden, vervoer en de kostprijs van de diverse bands de hoogte in terwijl anderzijds de inkomsten daalden.

Taptoe Brussels is voor het publiek een gratis bij te wonen evenement geweest maar rekeningen dienen nu eenmaal betaald te worden. Daarom heeft de KMF BHG het besluit genomen om het concept “Taptoe Brussels” aan te passen, het taptoegedeelte weg te laten en de vrijgekomen tijdsruimte te benutten om het concertgedeelte in de kijker te stellen. Een nieuw evenement zag het levenslicht. **“Concertband Festival Brussels”**.

Een klein beetje geschiedenis.

Het Koninklijk Muziekverbond van België (KMVB) – met als voorzitter dhr. Fatzaum – werd op 25 november 1945 opgericht te **Brussel**. Sinds 1946 werden door het KMVB op de Grote Markt jaarlijks concerten georganiseerd.

België een federale staat samengesteld uit gemeenschappen en gewesten. Wegens de splitsing van de provincie Brabant, werd op 20 mei 1977, de Koninklijke Muziekfederatie van het Brussels Gewest opgericht, als provinciaal onderdeel van het Koninklijk Muziekverbond van België.

Onder impuls van dhr. Louis Amerijckx heeft de KMF BHG in 2001 de fakkel overgenomen van het KMVB en besloten om een “Internationale Taptoe” op de Grote Markt te organiseren. Het vervolg is geschiedenis.

Op 28-12-2019 werd het KMVB ontbonden. De Brusselse Muziekfederatie bleef overeind.

Met enige fierheid kan de KMF BHG terugblikken op 25 jaar muzikale aanwezigheid op de Grote Markt te Brussel.

Zonder onze partners had dit muzikaal avontuur nooit gelukt.

We danken alle medewerkers, showkorpsen en deelnemende orkesten.

Bijzondere dank gaat uit naar de Stad Brussel voor de logistieke ondersteuning en de zeer goede samenwerking, de Vlaamse Gemeenschapscommissie alsook de Brusselse Hoofdstedelijke Regering voor het vertrouwen en de financiële ondersteuning gedurende al deze jaren.

Voor KMF BHG, Taptoe Brussels en Concertband Festival Brussels

William Huybandt

La Fédération Royale Musicale de la Région de Bruxelles-Capitale actif depuis 25 ans sur la Grande Place de Bruxelles.

En 2001, la Fédération Royale Musicale de la Région de Bruxelles-Capitale, ou FRM RBC, organisait son premier **Taptoe International**. Après quelques années, le nom fut changé en **Taptoe Brussels**.

Prenons le temps pour un retour en arrière.

Le Taptoe International et la Libération de Bruxelles.

Le Week-end Taptoe avait toujours lieu le deuxième week-end de septembre, peu après la date officielle de la Libération de Bruxelles.

Depuis 2021, la FRM RBC met à disposition des fanfares étrangères chaque dimanche matin pour soutenir la commémoration de la Libération de Bruxelles.

Comme à l'accoutumée, cette cérémonie a débuté par un hommage floral au Monument du Soldat Inconnu et s'est conclue vers midi sur la Grand-Place, attirant une foule nombreuse.

Le dimanche après-midi, à la demande du Conseil communal, un bal de la Libération, plus tard rebaptisé bal populaire, a été organisé. Le thème de la Libération de Bruxelles a également été au cœur de deux

éditions de notre Taptoe International. Un moment fort a été l'entrée de plusieurs véhicules militaires d'époque sur la Grand-Place, accompagnés de Marijke Huybandt (chant), qui, avec tous les groupes, a rendu hommage à Vera Lynn avec un medley de ses chansons. Cette performance a ému de nombreux spectateurs. Un moment inoubliable qui donnait la chair de poule au public. Lors d'un anniversaire ultérieur de la Libération, ce numéro a été reproduit lors de la partie commune du Taptoe.

La libération de Bruxelles.

Tôt le matin du 4 septembre 1944, les Britanniques et les groupes de partisans neutralisèrent les dernières poches de résistance allemande dans les gares, les casernes et les bureaux.

Ce jour-là, la brigade Piron, officiellement la 1re brigade d'infanterie belge, entra dans Bruxelles après le débarquement de Normandie.

Selon le calendrier des activités de la Grand-Place, le premier week-end était toujours consacré à la Fête de la Bière et le second au Taptoe International.

La Libération de Bruxelles ayant eu lieu le 4 septembre et les activités du Taptoe ne pouvant parfois avoir lieu que le 14 septembre, le Conseil communal dut prendre la décision de séparer officiellement la Libération de Bruxelles et les événements du Tattoo.

La FRM RBC organisait le Taptoe Brussels chaque année depuis 2001, jusqu'à la pandémie de corona.

Dans le cadre de ce week-end de Taptoe, nous avons organisé des concerts sur la Grand-Place les samedis après-midi et les dimanches à partir de midi.

Après la pandémie, les coûts tels que les nuitées, les repas, les transports et les frais liés aux différents groupes ont explosé, tandis que les recettes (sponsors et subventions) ont fortement diminué.

Taptoe Brussels a toujours été un événement gratuit pour le public, mais les factures doivent être réglées.

La FRM RBC a donc décidé d'adapter le concept de Taptoe Brussels, de supprimer la partie taptoe et d'utiliser le temps libéré pour mettre en avant la partie concert. Un nouvel événement est né : le Concertband Festival Brussels.

Un peu d'histoire.

La Confédération Royale Musicale de Belgique (CRMB), présidée par M. Fatzaum, a été fondée le 25 novembre 1945 à Bruxelles. Depuis 1946, la CRMB organise des concerts annuels sur la Grand-Place.

La Belgique est un État fédéral composé de communautés et de régions. Suite à la scission de la province du Brabant, la Fédération Royale Musicale de la Région de Bruxelles-Capitale a été créée le 20 mai 1977, en tant que branche provinciale de la Confédération Royale Musicale de Belgique.

À l'initiative de M. Louis Amerijckx, la FRM RBC a pris le relais de la CRMB en 2001 et a décidé d'organiser un Taptoe International sur la Grand-Place.

La suite appartient à l'histoire.

Le 28 décembre 2019, la CRMB a été dissoute. La Fédération Musicale de Bruxelles est restée en place ; Le FRM RBC peut se réjouir de ses 25 années de présence musicale sur la Grand-Place de Bruxelles

Sans partenaires, cette aventure musicale n'aurait jamais été possible.

Nous remercions l'ensemble des collaborateurs, les groupes et les orchestres participants.

Nous remercions tout particulièrement le Ville de Bruxelles pour son soutien logistique et son excellente collaboration, la Commission communautaire néerlandophone et le Gouvernement de la Région de Bruxelles de Bruxelles-Capitale pour leur confiance et leur soutien financier tout au long de ces années.

**Pour FRM RBC, Taptoe Brussels et le Concertband Festival Brussels,
William Huybandt.**

Concertband Festival Grand-Place Brussels

Brussels Concertband & Dunja

13.09.2025 20-22h

www.muziekfederatie.be

Met de steun van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Stad Brussel Cultuur, Vlaamse Gemeenschapscommissie
Avec le soutien de la Région Bruxelles-capitale, Ville de Bruxelles Culture, le VGC

V.U./E.R. KMFBHG Louis Piérardlaan 25/1 1140 EVERE.

Niet op de openbare weg gooien.
Ne pas jeter sur la voie publique.

Koninklijke Harmonie Sinte-Cecilia Evere 160 jaar. (1865-2025)

De geschiedenis van de Koninklijke Harmonie Sinte-Cecilia Evere verhaalt dat na de deelname van drie musici uit Evere aan een concert in de "Kring Weber" te Schaarbeek, het fanfarekorps van Evere werd opgericht in oktober 1865.

In heel haar geschiedenis werd de naam "De Oude Fanfare" gebruikt. Na het ontstaan van het eerste fanfarekorps in 1865, zag vijftien jaar later een tweede fanfarekorps het levenslicht: "De Ster". Om deze twee fanfares van elkaar te onderscheiden, kreeg onze muziekmaatschappij de bijnaam "De Oude Fanfare".

In 1920 krijgt de maatschappij de titel van "Koninklijke Fanfare Sinte-Cecilia". In 1944 verandert zij van stembank en wordt zij de "Koninklijke Harmonie Sinte-Cecilia".

Ter gelegenheid van haar honderdste verjaardag, werd het "Comite van de Dames" opgericht, een keerpunt in haar geschiedenis. De Sint-Ceciliafeesten tijdens het eerste weekend van december, behoren tot op vandaag bij de meest gekende en bijgewoonde Everse activiteiten.

Aan het begin van de 21ste eeuw werd onze voorzitter, wijlen Victor Mathurin, na zijn ontslag op 91-jarige leeftijd, opgevolgd door een dynamische, jonge man, Walter Nuyts. Hij is sinds 1984 saxofonist binnen onze harmonie, maar zijn muzikale ambities reiken verder. De piano, de klassieke gitaar, de elektrische bas en zelfs de synthesizer laten hem niet onberoerd.

Als voorzitter was hij zowel de architect als de aannemer van onze huidige harmonie. Op 16 april 1996 wordt hij voorzitter van de harmonie en nog hetzelfde jaar, voor het begin van het nieuwe schooljaar, richt hij de "Kits" op, een muzikaal atelier om kinderen van 6 tot 8 jaar spelenderwijs de muziek te laten ontdekken. Hij richt tevens het Jeugdorkest "Kids" op, een primeur voor onze harmonie.

Deze muziekvereniging blinkt uit in het organiseren van feesten. In samenwerking met andere culturele verenigingen werden talrijke projecten verwezenlijkt met de volgende thema's: diaconcert, filmconcert en circusconcert. De positieve reacties van onze leden en sympathisanten bleven niet uit.

Tijdens het Nieuwjaarsconcert van 2018 werd een voorzitterswissel doorgevoerd in plaats van de voorziene ontbinding van de harmonie waarbij de Walter Nuyts het voorzitterschap aan Robert Schepens doorgaf.

Met deze nieuwe start en met de huidige muzikale bezetting onder leiding van William Huybandt wordt muziek gebracht in orkestvorm.

Voorlopig staan er geen themaconcerten op het programma. De muzikale aandacht gaat voorlopig uit naar lokale activiteiten zoals het Nieuwjaarsconcert, het T-Dansant concert, het Koffieconcert, het Kerstmarkt-concert en de Sint-Cecilia feesten.

De vier waarden die de Harmonie nastreven zijn:

- Muzikale kwaliteit en plezier
- Onderling respect en waardering
- Openheid voor nieuwkomers
- Gerichtheid op samenwerking met andere verenigingen.

De Koninklijke Harmonie Sinte-Cecilia wil uitstekende harmoniemuziek spelen voor het plezier en de verrijking van zowel de muzikanten als het publiek in en rond Evere.

‘Er is één ding plezieriger dan muziek spelen. Dat is SAMEN muziek spelen’.

Het muzikale hoogtepunt van het jaar is het traditioneel Sint-Cecilia feest van begin december. Deze feesten worden ingezet met een misviering opgeluisterd door de muzikanten van de Harmonie in de Sint-Vincentius kerk voor al onze overleden leden en in het bijzonder voor diegenen die ons in het voorbije jaar verlaten hebben. Daarna wordt In het GC Everna aan de leden een betalend banket aangeboden, ingeleid met een muzikaal samenzijn met aperitief en eindigend met een gezellige dansavond. Deze feesten worden naar gewoonte tot in de puntjes verzorgd om het jaareinde met een gezellig samenzijn te vieren.

Edgard van Nerom

Concertband Festival Grand-Place Brussels

Dance with UB2 Big Band

14.09.2025 19-21h

Scan me

www.muziekfederatie.be

Met de steun van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Stad Brussel Cultuur, Vlaamse Gemeenschapscommissie
Avec le soutien de la Région Bruxelles-capitale, Ville de Bruxelles Culture, le VGC

V.U./E.R. KMFBHG Louis Piérardlaan 25/1 1140 EVERE.

Niet op de openbare weg gooien.
Ne pas jeter sur la voie publique.

150 JAAR GELEDEN WERD DE COMPOSITIST MAURICE RAVEL GEBOREN

Het bekendste werk van Maurice Ravel is de “Bolero”, maar zijn oeuvre omvat veel meer dan dat: sommige composities zijn een impressionistische weergave van sferen en plaatsen, anderen verbeelden Ravels liefde voor sprookjes en fantasieën of zijn passie voor horloges en mechanisch speelgoed. Zijn werken voor orkest en piano hebben echter één ding gemeen: de prachtige harmonieën en het talent van de Fransman om een magische wereld van klanken te scheppen.

Maurice Ravel

Op de drempel van de negentiende naar de twintigste eeuw schiepen Debussy en Ravel samen een muziekstijl die sterk werd beïnvloed door de impressionistische schilderijen van Claude Monet. Daardoor werd Frankrijk een van de belangrijkste muziekcentra ter wereld. Ongeveer ten tijde van Debussy's dood in 1918 begon Ravels stijl beduidend te veranderen. Zijn muziek werd eenvoudiger van klank en abstracter van stemming, zodat er steeds meer gelijkenis met het neoclassicisme van Stravinsky en andere contemporaine componisten ontstond. Net als zij, gebruikte ook Ravel harmonieën en ritmes uit de jazz om zijn muziek zo een lichte, onbekommerde stijl te geven. Uitermate briljant was hij in composities voor piano en orkest en zijn muzikale taal bleef individueel – ondanks alle stromingen waar zij aan bloot stond. Met zijn veelzijdige oeuvre behoort Ravel tot de meest invloedrijke componisten van de twintigste eeuw.

Maurice Ravel werd geboren op 7 maart 1875 in Ciboure aan de Atlantische Oceaan bij de uitlopers van de Pyreneeën, genesteld in de baai van Saint-Jean-de-Luz. Hij groeide op in de wijk Montmartre in Parijs, waar zijn Baskische moeder Maria Deluart en zijn Zwitserse vader Joseph Ravel die spoorwegingenieur was, zich vestigden toen Maurice nog heel jong was. De Spaanse cultuur van zijn moeder en de nauwkeurige en vindingrijke geest van zijn vader zouden in zijn toekomstige werk naar voren komen. Maurice zei ooit “mijn

hele jeugd lang was ik gevoelig voor muziek. Mijn vader, veel beter opgeleid in deze kunst dan de meeste amateurs, wist al op jonge leeftijd mijn smaak te ontwikkelen en mijn enthousiasme te stimuleren". Maurice was zeer gehecht aan zijn moeder, die volksliedjes voor hem zong en in hun klein appartement in Parijs stond wel een piano. Maurice begon op zevenjarige leeftijd met piano te spelen, onder het toeziende oog van zijn vader die blij was dat een van zijn twee zonen voor de muziek koos. Zijn opeenvolgende leraren merkten zijn levendige en creatieve geest op, In het bijzonder Charles-René, die vanaf Ravels twaalfde jaar zijn leraar harmonie was.

Het was in 1889 dat de veertienjarige Maurice Ravel met open mond op de Wereldtentoonstelling in Parijs liep. Muziek uit alle hoeken van de wereld was er te horen, van gamelanmuziek van Java tot muziek van Rimski-Korsakov van uit Rusland. Die exotische klanken zouden allesbepalend worden voor de muziek die de toekomstige componist Ravel zou schrijven.

In 1889 werd hij toegelaten tot het Conservatorium van Parijs in de pianoklas van Antione en in 1891 in die van Charles de Bériot.

In 1891 behaalde hij zijn eerste pianomedaille.

In 1897 volgde hij lessen contrapunt bij André Gédalge en compositielessen bij Gabriel Fauré. Op 27 mei 1899 gaf hij zijn eerste openbare optreden. Fauré introduceerde zijn leerling in de salon van madame de Saint-Marceau, die graag jonge talenten ontdekte en bij wie hij regelmatig zijn werken uitvoerde, waarvan sommige hun eerste privé-uitvoering kregen

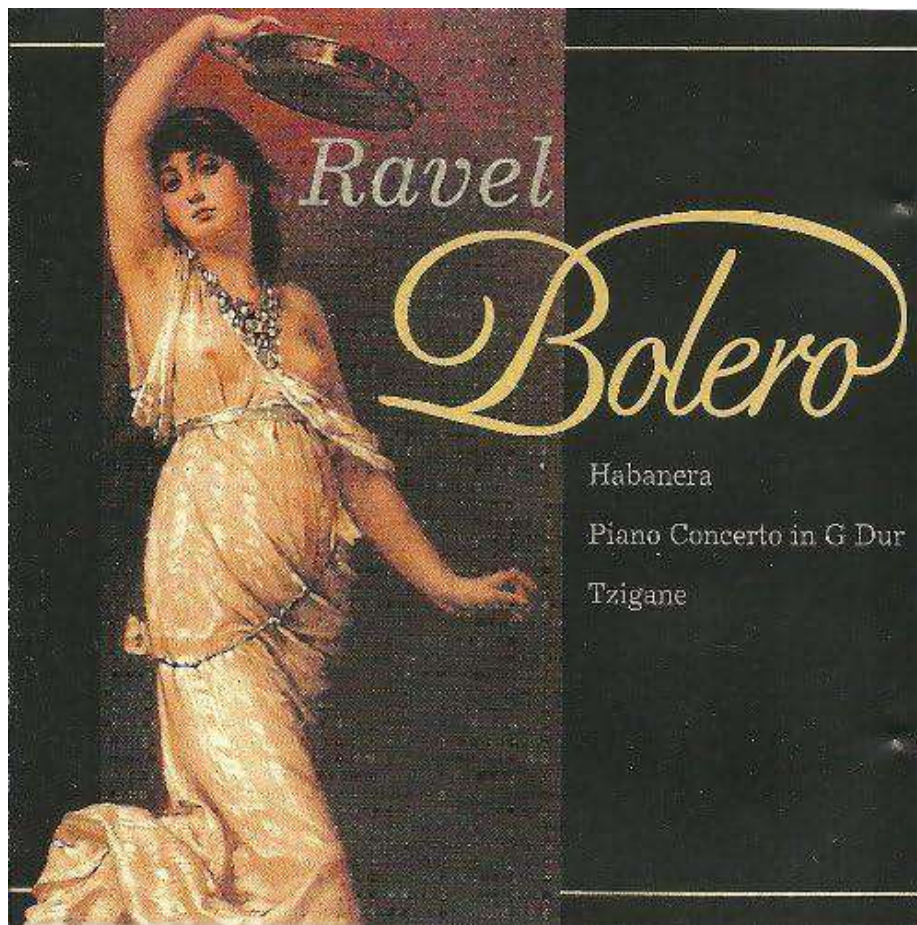
In 1905 componeerde Ravel zijn eerste werk dat grote bekendheid zou krijgen de **"Pavane pour une infante défunte"**.

Vanaf zijn studententijd tot de jaren tussen de wereldoorlogen bezocht Maurice Ravel regelmatig de elegante en stijlvolle salon van prinses Edmond de Polignac. Ze was een Amerikaanse, wiens meisjesnaam Winnaretta Singer was, en ze werd erfgenaam van het Singer naaimachinefortuin. Ze was ook een bekende beschermvrouwe van de kunsten. Het was deze prinses die Ravel opdracht gaf om zijn zes minuten durende pianostuk **"Pavane pour une infante défunte"** te schrijven. Ravel speelde de Pavane voor het eerst in 1899, en van de ene op de andere dag was zijn reputatie een feit. Het stuk werd enorm populair en de componist orkestreerde het in 1910. De keuze van de titel van het werk was betreurenswaardig en Ravel moest vaak uitleggen dat het stuk geen rouwstoet was voor een onlangs overleden prinses. De echte betekenis ervan is eigenlijk "een prinses uit het verleden". Het werk is nog steeds heel populair.

Aan het begin van de twintigste eeuw begon Ravel zich in Frankrijk te onderscheiden met werken als **"Jeux d'eau"**, het eerste voorbeeld van impressionisme in pianomuziek Het stuk staat bekend om zijn virtuoze, vloeiende en zeer evocatieve karakter en wordt beschouwd als een van Ravels belangrijkste werken voor piano. Het werk wordt gekenmerkt door zijn snelle, glinsterende en cascaderende pianofiguraties, die bedoeld zijn om het geluid van stromend water op te roepen. De hele sfeer van **"Jeux d'eau"** is er een van lichtheid, speelsheid en sensualiteit. Het stuk wordt vaak beschreven als een muzikale uitbeelding van de vreugde en schoonheid van de natuur. Ravel droeg het werk op aan zijn leraar Gabriël Fauré.

Maurice Ravel schreef de orkestrale liederencyclus voor mezzosopraan **"Shéhérazade"** in 1903, die de druppel leek te zijn voor het ultraconservatieve Conservatorium. Ravels vernieuwende muziek kreeg geen officiële erkenning. Vier keer dong hij zonder succes mee naar de prestigieuze Prix de Rome (een Franse competitie om componisten naar Rome te sturen voor studie) en werd in 1905 zelfs in de eerste ronde al uitgeschakeld. De stukken van Ravel waren wel populair bij het publiek. De werken die hij inzonderd werden

door ultraconservatieve juryleden als te "gevorderd" beoordeeld. Dit veroorzaakte een schandaal. Er werden verontwaardigde protesten gepubliceerd en vrijzinnige musici en schrijvers, waaronder musicoloog en romanschrijver Romain Rolland, steunden Ravel. Als gevolg hiervan besloot de directeur van het

Conservatorium, Théodore

Dubois af te treden en zijn plaats werd ingenomen door de componist Gabriel Fauré bij wie Ravel compositie had gestudeerd. Deze directeurswissel opende de weg naar een langzame hervorming van de Prix de Rome.

Tijdens deze vormende jaren was Ravel bevriend met zijn medestudent Ricardo Viñes, een Spaanse pianist die hem liet kennis maken met Iberische muziek en avant-garde-ideeën, wat zijn horizon verder verbreedde. Hij verkende een breed scala aan muzikale en literaire invloeden, waaronder het werk van componisten als Satie, Debussy en Chabrier en schrijvers als Poe en Malharmé.

Niettemin begon Ravel naam te maken als componist, aanvankelijk met pianomuziek en liederen en later ook met orkestmuziek.

In 1905 kort voordat Ravel met vakantie vertrok kreeg hij van maison Erard de opdracht om voor hun nieuwe pedaalharp muziek te componeren. In acht dagen en drie slapeloze nachten was de klus geklaard. Maar het werk **"Introduction et Allegro voor Harp, fluit, klarinet en strijkkwartet"** laat niets zien van de haast waarmee het geschreven is. Het lijkt er zelfs op dat Ravel in dit korte maar zeer aangrijpende stuk alle muzikale mogelijkheden van de harp heeft weten te benutten. Ravel wist in dit werk een bijzondere sfeer op te roepen door een combinatie van instrumenten te gebruiken die toen nog volstrekt ongewoon was. Ravel droeg het werk op aan Albert Blondel, directeur van maison Erard.

Ravel maakte deel uit van een groep gelijkgestemde kunstenaars en critici die zichzelf "Les Apaches" noemden. Ravels reputatie als avant-garde-componist werd in 1909 versterkt toen hij de Société Musicale Indépendante oprichtte om moderne muziek van elke musicus in elk genre te promoten.

In 1907 componeerde Ravel **"L'heure Espagnole"**. Hij droeg het werk op aan zijn vader die een groot stimulator voor zijn zoon was geweest. De eendelige komische opera stuitte op hevige kritiek vanwege de smakeloze inhoud. Het verhaal vertelt over een overspelige echtgenote van een nietsvermoedende

klokkenmaker. Ravels voorliefde voor Spanje toonde hij door Spaans georiënteerde dansen in het werk op te nemen zoals: de Jota, Habanera en Malaguena.

In 1908 componeerde Ravel in slechts dertig dagen zijn **“Rapsodie Espagnole”**. Het werk werd onmiddellijk een succes en bevestigde Ravel stevig als een briljant meester van het orkestrale medium. De Rapsodie uit vier delen begint met een "Prelude tot de Nacht" dat Ravels impressionistische impuls weerspiegelt. Het is een nachtelijke schets van Spanjes parfum en sfeer. De *“Malagueña”* moest bij de première van de Rapsodie worden toegezongen. Met een volledige slagwerksectie, inclusief castagnetten, behoudt het deel een onwankelbare ritmische stuwkracht, die alleen wordt opgeschort voor de evocatieve solo van de althobo tegen het einde.

“De Habanera” : in het manuscript schreef de componist als ondertitel: “in het geurige land gestreeld door de zon”

De rapsodie wordt afgesloten met een “Feria” of festival, een explosie van kleur en geluid.

.Een schitterend, sprankelend schilderij van Iberische uitbundigheid en een van de meest openhartige en ongetuigde bladzijden uit Ravels oeuvre.

Het was de première van zijn orkestsuite **“Daphnis en Chloé”** in 1912 in opdracht van Serge Diaghilev voor de Ballets Russes, die een keerpunt was. Dit weelderige werk, met zijn levendige orkestratie en ritmische vitaliteit, boeide zowel publiek als critici en verstevigde Ravels status als meester van kleur en verhaal in de muziek

Het verhaal van **“Daphnis en Cloe”** leende Ravel van de Griek Longus (300 voor Christus). Het verhaal speelt zich af in een pastorale omgeving in het oude Griekenland. Het is de liefdesgeschiedenis van de twee vondelingen Daphnis en Cloe. Zij werden gevoed door een geit en een schaap en werden tenslotte door herders opgenomen. Daphnis werd geitenhoeder en Cloe herderin. Cloe was beeldschoon en werd begeerd door vele mannen. Dit tot ongenoegen van haar geliefde Daphnis. Deze moet vele gevechten leveren en ontberingen ondergaan voor hij Cloe voor eeuwig in zijn armen kan sluiten. Eerste deel: ochtendstond, tweede deel: Pandanus met nimf Syrinx, derde deel: Cloe danst naar extase. Een van de hoogtepunten is “Lever du jour” uit deel 3. Een van de mooiste zonsopgangen in de muziek. Gewoon magisch. Wie wil weten wat met kleur in de muziek wordt bedoeld, moet dit werk beluisteren. Met deze dageraad op het platteland creëerde Maurice Ravel een van de beroemdste klankschilderingen uit de muziekgeschiedenis.

Uitgaande van vijf pianostukken die Maurice Ravel schreef voor de kinderen van een bevriende beeldhouwer, componeerde hij in 1912 het orkestballet **“Ma Mère l'Oye”** (Moeder de Gans) , een van de mooiste Franse muziekwerken waarin hij zijn favoriete thema's combineert: de wereld van de kindertijd, exotisme en feeëntuinen. Daar komen we sprookjesfiguren tegen, een pagodekeizerin en een tuin vol duizend kleuren. Voor Ravel was dit een kans om elke orkestsectie enkele echte muzikale pareltjes voor te schotelen.

Bij het begin van de Eerste Wereldoorlog in 1914 werkte Ravel aan een aantal projecten. Zijn compositorische activiteit nam echter aanzienlijk af tijdens de oorlog. Ravel probeerde zich aan te melden bij het leger en daarna bij de luchtmacht, maar werd door beiden afgewezen wegens zijn kleine gestalte qua lengte en gewicht. Omdat hij de Franse zaak op alle mogelijke manieren wilde dienen, ging Ravel bij de ambulancedienst en werkte hij als chauffeur aan het Westelijk Front. Ravel reed met een vrachtwagen die de beroemde bijnaam "Adélaïde" kreeg.

Uiteindelijk leidde de slechte gezondheid van de componist ertoe dat hij zelfs bij de ambulancedienst werd ontslagen. De oorlog, zijn slechte gezondheid en de dood van zijn moeder in 1916, resulteerden allemaal in een nieuwe, donkergekleurde muziek toen hij weer ging componeren. Hij richtte zich op neoklassieke ingetogenheid en dansvormen en streefde naar meer introspectie en eenvoud.

De pianosuite **“Le Tombeau de Couperin”** (Het graf van Couperin) werd gecomponeerd in 1917 en vervolgens georkestreerd in 1919. Deze suite in zes delen, in de orkestversie teruggebracht tot vier, is een eerbetoon aan de Franse muziek uit de 18e eeuw en aan François Couperin, een groot componist uit de barok. Elk deel van de pianoversie is opgedragen aan een vriend van Ravel die sneuvelde tijdens de Eerste Wereldoorlog, wat het werk een diep persoonlijke en nostalgische dimensie geeft. Ravel bracht met dit werk een eerbetoon aan het vervlogen tijdperk en zijn verloren vrienden. Hij componeerde een werk dat de pijn van de oorlog overstijgt. **“Le Tombeau de Couperin”** getuigt van het vermogen van muziek om beproevingen te sublimeren en herinneringen om te zetten in kunst, en tegelijkertijd verankerd te blijven in de Franse traditie.

Na de dood van Claude Debussy in 1918 werd Ravel beschouwd als een van de belangrijkste componisten van Frankrijk. Hij werd officieel erkend door de Franse staat, maar weigerde in 1920 publiekelijk de meest prestigieuze onderscheiding het **“Légion d’Honneur”**

In 1921 kocht Ravel een villa, **“La Belvédère”**, net buiten Parijs in Montfort-l’Amaury. Hier leefde hij een rustig leven met zijn toegewijde huishoudster en zijn katten. De villa werd geleidelijk aangevuld met de vruchten van Ravels levenslange passie voor het verzamelen van kunst en mechanisch speelgoed.

Hij bleef daar de rest van zijn leven wonen. Wanneer hij niet optrad in Parijs of in het buitenland componeerde en tuinierde Ravel in la Belvédère. Zijn tournees werden in de jaren twintig aanzienlijk uitgebreid, met concerten in Groot-Brittannië, Zweden, Denemarken, de Verenigde Staten, Canada, Spanje, Oostenrijk en Italië.

In 1922 bezocht Maurice Ravel een concert van de violiste Jelly d'Arányi in Londen. Opgewonden vroeg hij de jonge vrouw om hem wat muziek uit haar land te laten horen. "D'Arányi, die Hongaarse was, liet zich dit geen twee keer vragen en speelde minstens twee uur lang hartstochtelijk, zonder onderbreking. De impact op Ravel was zo groot dat hij onmiddellijk aan een werk begon te componeren. Al snel werd de compositie **“Tzigane”** geboren. Jelly d'Arányi voerde het voor het eerst uit in Londen op 26 april 1924.

In 1925 componeerde Ravel nog een opera **“l’enfant et les Sortilèges”** (het kind en de toverspreuken). Het werk speelt zich af in de fantasiewereld van een idyllische kindertijd vol met dieren en tot leven gewekt speelgoed.

In 1926 verbleef Ravel drie keer in Brussel. Hij werd onderscheiden met een **“Orde van Leopold”** na een uitvoering van **“L'enfant et les Sortilèges”** in de Munt, waar hij ook het concert Defauw dirigeerde en er zijn **“Chansons madécasse’s”** uitvoerde voor de opdrachtgever van het werk, de Amerikaanse mecenas **Elisabeth Sprague Coolidge**.

In 1928 componeerde Ravel zijn beroemdste werk de **“Bolero”**. De compositie is als orkestwerk zo bekend geworden dat we bijna zouden vergeten dat het werk als balletmuziek is bedoeld. Choreografe en excentrieke balletdanseres Ida Rubinstein vroeg aan Ravel delen uit Iberia van de componist Albeniz te orkestreren en geschikt te maken om op te dansen. Maar toen Ravel met de klus wilde beginnen, had een collega componist het stuk van Albeniz al georkestreerd. Dus besloot Ravel geheel nieuwe muziek voor Rubinstein te componeren. Het werd zijn wereldberoemde **“Bolero”**, met daarin een meesterlijk staaltje

van instrumentatie-kunst. Het stuk beleefde haar première in de Parijse Opera en was van meet af aan een groot succes.

In een halfduister verlichte Spaanse herberg klimt een meisje op een grote tafel die midden in het café staat. Aangemoedigd door de mannen danst ze de Bolero die haar tenslotte in extase brengt.

Een Bolero is een van oorsprong Spaanse (Cubaanse) dans in een driedelige maatsoort. Vaak is dit een driekwartsmaat. Ravel zelf was niet bijster enthousiast over zijn werk, dat eigenlijk meer een studie in het instrumenteren was. Het stuk is geschreven in een langzame driekwartsmaat en bevat maar twee thema's die alsmaar herhaald worden en waaraan telkens nieuwe instrumenten toegevoegd worden. Eentonigheid alom, maar door het opzweepende ritme zit er zeker spanning in het stuk. Hier en daar doet het wereldberoemde stuk ietwat Oosters aan. Opvallend aan de "Bolero" is dat de kleine trom vanaf het begin tot het explosieve einde hetzelfde ritme speelt. In het gehele werk speelt het slaginstrument meer dan 4000 trommelslagen.

Na maanden van zorgvuldige planning begon Maurice Ravel in 1928 aan een vier maanden durende tournee door Noord-Amerika. In totaal bezocht hij 25 steden van kust tot kust en dirigeerde hij de belangrijkste orkesten van Canada en de Verenigde Staten. Ravel bezocht ook de Niagarawatervallen en de Grand Canyon en was gefascineerd door de dynamiek van het Amerikaanse leven. Ravel werd internationaal gevierd als een modernistisch icoon. Het Amerikaanse publiek was vooral gecharmeerd van de "**Boléro**", die een wereldwijde sensatie werd. Zijn interacties met Stravinsky, Gershwin en Vaughan leverden lof op in Engeland, Rusland en daarbuiten. Zijn nauwgezette artistieke en zijn vermogen om Franse elegantie te combineren met universele aantrekkingskracht zorgden ervoor dat Ravel een vooraanstaande figuur werd in het internationale muzieklandschap.

Ravels laatste werken waren een liederencyclus voor een filmsoundtrack, gebaseerd op het verhaal van Don Quichotte van Miguel de Cervantes, "**Don Quichotte à Dulcinée**" en zijn twee pianoconcerten:

Het eerste pianoconcert, vaak "**Concert voor linkerhand in D**" genoemd schreef Ravel voor Paul Wittgenstein. Paul Wittgenstein werd geboren in 1875 in een rijke, invloedrijke Weense familie. Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog werd Paul voor militaire dienst opgeroepen. Tijdens een aanval op Oekraïne werd hij in zijn ellenboog geschoten en gevangengenomen door de Russen. Als gevolg van zijn verwondingen moest zijn rechterarm geamputeerd worden. Hij herstelde in een krijgsgevangenenkamp in het Siberische Omsk en besloot om zijn muzikale carrière met één arm verder te zetten. Desondanks bouwde Wittgenstein na de oorlog een succesvolle carrière op.

De première van het werk vond plaats in 1932 met Wittgenstein zelf aan de piano. Er bestaat eveneens een uitvoering voor twee piano's. Het is alsof je vliegtuigen hoort overvliegen. Het gebrom is angstaanjagend. En dan het klagend fagotthema ondersteund door een marcherend orkest spelend in het allerlaagste register. Plots komt daar de piano, bespeeld door slechts één hand, de linker. Horen we hier leed en verschrikking van de oorlog? Het zou best kunnen want Ravel kende de geluiden van de oorlog, Hij had tenslotte de ellende van de oorlog van heel dichtbij meegemaakt.

Her tweede: "**Pianoconcert in G majeur**" is een van de prachtigste stukken uit de twintigste eeuw. Het zit eenvoudig in elkaar. Het eerste deel is woest en jazzy, het derde deel doet daar nog een schepje bovenop en het middendeel is teruggetrokken en verstild. Snel, langzaam, sneller dus – het is een oud recept. Het middendeel is van een ongeëvenaarde schoonheid, een van de meest aangrijpende en mooiste werken die Ravel ooit schreef..

Ravel was van plan de solist te zijn bij de eerste publieke uitvoering van dit werk, maar vermoeidheid en zijn afnemende gezondheid gooiden roet in het eten. In datzelfde jaar werd immers bij Ravel de ziekte van Pick, een zeldzame hersenaandoening vastgesteld. Zijn toestand verslechterde verder na een auto-ongeluk in 1932, waar hij een lastige hoest aan overhield. Hij bood de première aan Marguente Long aan, aan wie het werk was opgedragen. Het was een moeilijke beslissing voor Ravel maar hij kon niet negeren dat zijn geheugenverlies zich ook op zijn professioneel leven begon te manifesteren. Marguerite gaf de première op 14 januari 1932 in de Salle Pleyel in Parijs, als onderdeel van een Ravel festival met het Orchestra Lamoureux onder leiding van de componist.

Ravel bezocht Brussel, de stad van Hergé en Magritte voor het laatst in 1931, als gast van koningin Elisabeth en koning Albert I. Op het conservatorium dirigeerde hij zijn gloednieuwe **"Pianoconcert in G"** met Marguerite Long als soliste.

Een hersenoperatie op 19 december 1937 mocht niet meer baten. Hoewel Ravel kortstondig uit zijn narcose ontwaakte en naar zijn broer informeerde, verzonk hij al spoedig in een coma waaruit hij niet meer zou ontwaken. Op 28 december 1937 overleed de componist in het ziekenhuis in Parijs.

Ravel werd begraven op 30 december 1937 op de begraafplaats van Levallois-Perret bij Parijs in een granieten graf, naast zijn ouders. Hij was atheïst en er was geen religieuze ceremonie.

Maurice Ravel componeerde: opera's, balletten, orkestwerken, concertwerken, kamermuziek, pianowerken, koorwerken, vocaal werk met instrumentale begeleiding.

Maurice Ravel werkte hard, maar hield ook van spelletjes en tijd doorbrengen met vrienden. Hij is nooit getrouwd geweest: er wordt aangenomen dat hij verschillende langdurige relaties had en ook Parijse bordelen bezocht. Hij zei dat muziek de liefde van zijn leven was.

CVC

MUSEUM MAURICE RAVEL

Musée Maurice Ravel Rue Maurice Ravel 5 – 78460 MONTFORT L'AMAURY

We konden de melodie van de **"Boléro"** nog steeds van kamer naar kamer horen walsen. We konden de componist bijna nog zien spelen op zijn Erard-piano of drankjes serveren aan zijn Ravel-achtige gasten. We konden de rook van zijn Gauloises Caporal bijna nog ruiken, die door de gordijnen drong, die, eenmaal geopend, een adembenemend uitzicht op het bos van Rambouillet onthulden.

Niet ver van de Anne-de-Bretagne-toren, het hoogste punt van het feodale dorp Montfort-L'Amaury (Yvelines), werd het huis "Belvédère" in 1921 aangekocht door componist Maurice Ravel. Dit huis, dat uitkijkt op de indrukwekkende Saint-Pierre-kerk, weerspiegelt de intimiteit van de componist. Dit komt omdat bijna alle objecten en meubels eigendom waren van de componist, die er plezier in had elke kamer van het gebouw in te richten en te decoreren.

Bij het binnenkomen in het huisje is de eerste indruk die van een poppenachtig miniatuur. De trap en gangen zijn smal. Overal in het huis zijn de kamers knus. In de muziekkamer staat Ravels palissander piano nog steeds in goede staat en gestemd. De piano vult het grootste deel van de ruimte. Het portret van zijn moeder hangt boven de piano. Een portret van Ravel als jonge man hangt aan de andere kant van de kamer

omringd door foto's van zijn familie en componisten. Op de piano ziet men ook een verzameling snuifdozen en een zeldzaam negentiende-eeuws tafereel van gesponnen glas, een specialiteit van Nevers.

Ravel was een verstokte antiekjager. Een kast met Creil et Montereau borden in aardewerk, de antieke Chinese kopjes, de gordijnen, het meubilair... alles voelt zorgvuldig samengesteld; elegant en persoonlijk. Ravel heeft het huis zelf met grote originaliteit en humor ingericht. We voelen de ziel en het karakter van de componist; het is alsof hij er nog steeds is. Niets is veranderd.

Een korte trap naar beneden leidt naar Ravels slaapkamer en badkamer, ingericht in Marokkaanse stijl met een hemelbed. De aangrenzende zwart-witte badkamer ziet er precies zo uit als toen hij ze verliet, zelfs zijn manicure- en scheerbenodigdheden zijn zorgvuldig uitgestald. Vanuit de slaapkamer had Ravel uitzicht op zijn tuin.

Het huis en de tuin van Maurice Ravel in Montfort-l'Amaury zijn een kostbare getuigenis van de persoonlijkheid van de componist die ze ontwierp en, breder gezien, vormen ze een plek van herinnering die verbonden is met de Franse muziek en de kunsten van het begin van de 20e eeuw. Voor specialisten is dit een ware tentoonstelling over de kunstenaar. Dit huis en de tuin zijn des te interessanter omdat ze, gevuld met herinneringen, dromen en muziek, een verrassende harmonie vormen die bezoekers fascineert. Het ontwerp van de tuin met zijn waterpartijen, zijn bloemenpracht en zijn Japanse geest verwijst naar veel werken van de componist. Deze plek is een prachtig voorbeeld van een tuin die het werk van een muzikant inspireerde, maar ook die van muziek.

CVC

GJ MUSIC WORLD

MUZIEKBOEKEN & LESMETHODES

BLAASINSTRUMENTEN

KEYBOARDS & DIGITALE PIANO'S (NEW)

WWW.GJMUSICWORLD.BE

ELEWIJTSESTEENWEG 10 - 1980 EPPEGEM (ZEMST)

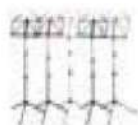
Aan Parking achterkant STATION EPPEGEM

TEL: 015/62.33.36 GSM: 0476/77.70.36

E-mail: info@gjmusicworld.be

OPENINGSUREN: Ma-Vr 9u-12u & 14u-19u Za 9u-12u & 14u-18u

ACCESSOIRES & MUSIC GIFTS, ...

SLAGWERK & DRUMS

STARTERPACKS & GITAREN

IL Y A 150 ANS QUE LE COMPOSITEUR MAURICE RAVEL EST NE

Maurice Ravel était un compositeur français de musique classique, surtout connu pour ses pièces novatrices pour piano et ses œuvres orchestrales telles que le *Boléro* et *Daphnis et Chloé*. Parfois qualifié de compositeur "impressionniste", on a beaucoup parlé d'une rivalité pratiquement inexistante avec Claude Debussy (1862-1918). L'œuvre de Ravel est surtout connue pour son orchestration complexe, mais sophistiquée et précise.

Jeunesse

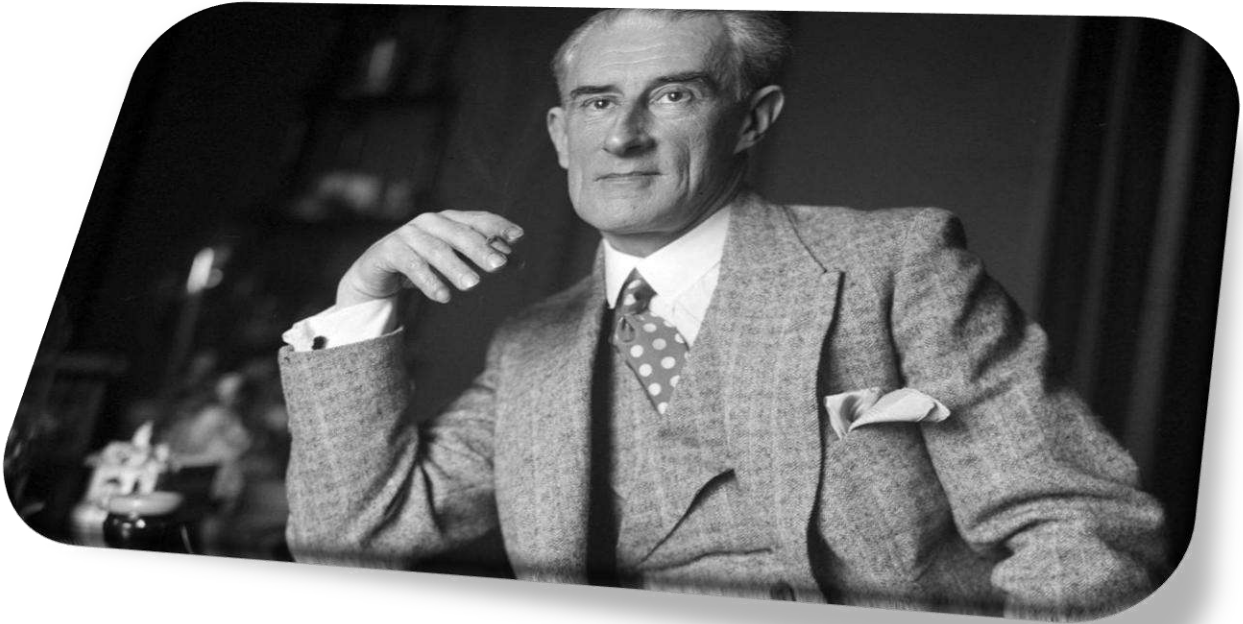
Maurice Ravel vit le jour à Ciboure, dans le sud-ouest de la France, le 7 mars 1875. Son père était suisse et sa mère basque. La famille s'installa à Paris alors que Maurice était encore très jeune. Ravel apprit suffisamment bien le piano pour entrer au Conservatoire de Paris à l'âge de 14 ans. L'un de ses professeurs au Conservatoire était Gabriel Fauré. Le jeune Ravel fut influencé par le compositeur espagnol Isaac Albéniz (1860-1909), qui utilisait souvent les rythmes et les timbres de la musique folklorique espagnole dans ses œuvres. Ravel avait une grande admiration pour la culture espagnole en général. Parmi ses autres influences musicales, citons Richard Wagner, Emmanuel Chabrier, Franz Liszt et Igor Stravinsky.

Ravel s'intéressait également à la musique russe et à l'exotisme, comme les sons qu'il avait découverts à l'Exposition de Paris en 1889, tels que le gamelan javanais, avec son utilisation de multiples instruments à percussion, où chaque instrumentiste rejoint progressivement le groupe pour créer une musique de plus en plus complexe.

S'intéressant très tôt à la littérature de la Renaissance, Ravel mit en musique les poèmes de Clément Marot. Ses compositions pour piano étaient populaires, en particulier « **la Pavane pour une infante défunte** ». La pavane était une danse funéraire traditionnelle à la cour d'Espagne. Composée en 1899, « **la Pavane pour une infante défunte** » de Ravel répondait à une commande de la princesse de Polignac, sa dédicataire. Le jeune compositeur avait été introduit dans le salon de la mécène par son maître Gabriel Fauré. Créé par le pianiste Ricardo Viñes le 5 avril 1902 lors d'un concert de la Société nationale de musique, le morceau correspond effectivement aux caractéristiques de la pavane, une danse de cour lente et grave du XVIe siècle, de forme binaire à répétition. En dépit de son titre évocateur, la dimension pittoresque de la pièce reste cependant assez mince : « Je n'ai songé, en assemblant les mots qui composent [son] titre, qu'au plaisir de faire une allitération », expliquait Ravel. Il ajoutait, quant au caractère de l'œuvre : « Ce n'est pas la déploration funèbre d'une infante qui vient de mourir mais bien l'évocation d'une pavane qu'aurait pu danser telle princesse, jadis, à la cour d'Espagne. » En 1910, le compositeur arrangea lui-même le morceau pour petit orchestre, version donnée aux Concerts Hasselmans le 25 décembre 1911, sous la direction d'Alfredo Casella (ancien condisciple du compositeur dans la classe de Fauré). « **La Pavane pour une infante défunte** » connaissait déjà un succès immense, à tel point que Ravel s'en agaça et la prit en grippe. Dès 1912, il y fustigeait ainsi « l'influence de Chabrier, trop flagrante, et la forme assez pauvre ». Cette autocritique, certes pas totalement infondée, oubliait pourtant l'essentiel : la force expressive de l'œuvre, qu'elle doit principalement à son splendide premier thème, tendre et enveloppant.

« **Jeux d'eau** », en 1901, est une autre œuvre pour piano qui témoigne du talent de Ravel. Cette pièce, inspirée par le bruit de l'eau et par les sons musicaux qui font entendre les jets d'eau, les cascades et les ruisseaux. Plus tard, certains critiques ont estimé que Ravel avait copié le style "impressionniste" de Claude Debussy, mais « **Jeux d'eau** » montre qu'il n'en est rien puisqu'elle est antérieure aux œuvres

novatrices de Debussy. Cette rivalité fit couler beaucoup d'encre, mais il s'agissait en grande partie d'une

concoction de la presse. Ravel lui-même écrivit un jour : "Je crois que j'ai toujours suivi une direction opposée à celle du symbolisme de Debussy".

En 1903, Ravel écrivit le cycle de chansons orchestrales pour mezzo-soprano *Shéhérazade*, qui semble avoir été la goutte d'eau qui fit déborder le vase pour le Conservatoire ultra-conservateur. La musique novatrice de Ravel ne parvenait pas à obtenir une reconnaissance de la part des instances officielles. Il se présenta quatre fois au prestigieux Prix de Rome (un concours français destiné à envoyer des compositeurs étudier à Rome), sans succès, et fut même éliminé dès le premier tour en 1905. Les œuvres de Ravel étaient populaires auprès du public et le désintérêt apparent du Conservatoire envers le compositeur provoqua un tollé général et la démission du directeur. Ravel passa le reste des années 1900 à écrire les pièces pour piano *Sonatine* (1903-5) et *Miroirs* (1904-5), le cycle de chansons *Histoires naturelles* (1906) pour voix et piano, de la musique de chambre, y compris des œuvres inhabituelles pour la harpe, et l'une de ses pièces orchestrales les plus populaires, « **Rapsodie Espagnole** » (1907-8).

Composée en seulement 30 jours, « **la Rapsodie Espagnole** » connut un succès immédiat et s'imposa comme un brillant maître de l'art orchestral. Le plan en quatre mouvements *de la Rapsodie* débute par un « **Prélude à la Nuit** », reflet de l'impulsion impressionniste de Ravel. C'est une esquisse nocturne des parfums et de l'atmosphère de l'Espagne. « **La Malagueña** » dut être bissée lors de la création *de la Rapsodie*. Doté d'une section de percussions complète, incluant des castagnettes, le mouvement conserve une impulsion rythmique inébranlable, suspendue uniquement pour le solo évocateur du cor anglais vers la fin.

Ravel adapta « **la Habanera** » de sa pièce pour deux pianos de 1895. Dans le manuscrit, le compositeur inscrivit le sous-titre : « Dans la terre parfumée caressée par le soleil ». Plus tard, il a réfléchi que cette œuvre, avec son ostinato de pédale [note de basse soutenue] et ses accords aux multiples appoggiatures (semblables à des notes d'agrément) ... « contenait le germe de plusieurs éléments qui allaient

prédominer dans mes œuvres ultérieures ».

« **la Feria** » ou festival conclut la *Rapsodie* dans un feu d'artifice de couleurs et de sons aussi brillant que tout ce que l'on peut trouver dans tout le répertoire de l'orchestre du XXe siècle.

Personnalité

L'historien M. Wade-Matthews donne le résumé suivant du caractère de Ravel :

Sa petite taille, son goût pour les vêtements élégants et sa toilette impeccable lui ont assuré une popularité sociale. Ses penchants sexuels sont encore incertains, mais il ne s'est jamais marié et est resté profondément attaché à sa mère.

Ravel faisait partie d'un groupe d'artistes et de critiques qui partageaient les mêmes idées et qui s'appelaient eux-mêmes "Les Apaches". La réputation de Ravel en tant que compositeur d'avant-garde fut renforcée en 1909 lorsqu'il fonda la Société Musicale Indépendante afin de promouvoir la musique moderne de tout musicien et de tout genre.

Œuvres scéniques et années de guerre.

Ravel renoua avec ses racines basques en montant pour la première fois sur scène avec son opéra-comique en un acte « **L'heure Espagnole** » (1907-9). En 1911, il écrivit le ballet « **Ma mère l'Oye** », adapté d'une suite pour piano. Au départ de cinq pièces pour piano, écrites pour les enfants d'un ami sculpteur, Maurice Ravel compose le ballet pour orchestre « **Ma Mère l'Oye** » (1912), une des plus belles pages de la musique française où il associe ses thèmes de prédilection : le monde de l'enfance, de l'exotisme et des jardins féeriques. On y croise tour à tour des personnages de contes de fée, une impératrice des pagodes ou un jardin explosant de mille couleurs. L'occasion pour Ravel d'offrir à chacun des pupitres de l'orchestre de véritables bijoux musicaux.

Le ballet en trois mouvements « **Daphnis et Chloé** » (1909-12) devint un grand favori, bien qu'il soit aujourd'hui généralement joué comme une pièce de concert, arrangée par Ravel en 1911 et à nouveau en 1913. L'idée de créer « **Daphnis et Chloé** » revient à Mikhaïl Fokine, jeune chorégraphe passionné par l'Antiquité. Celui-ci propose à Serge Diaghilev pour les Ballets Russes un scénario inspiré du roman pastoral de Longus, qui vient juste d'être traduit en russe. L'œuvre raconte l'idylle du berger Daphnis et de Chloé, enlevée par des pirates et sauvée par le Dieu Pan. Séduit par l'idée, Diaghilev sollicite Maurice Ravel pour composer la musique et l'invite à participer à l'élaboration du livret avec Fokine.

Ravel a travaillé pendant presque trois ans sur « **Daphnis et Chloé** », qu'il qualifiait lui-même de « symphonie chorégraphique ». La scène où les deux amoureux se retrouvent au lever du jour est l'une des restitutions les plus poétiques que la musique ait produites d'un tableau bucolique : les crépitements du bois cèdent la place au gazouillis des oiseaux, qui débouchent eux-mêmes sur une mélodie passionnée.

L'approche de Ravel, qui mettait avant tout l'accent sur la couleur et l'atmosphère, suscita une certaine incompréhension et opposition – mais Stravinsky, lui, était conquis : « Ce n'est pas seulement la meilleure œuvre de Ravel, c'est aussi l'un des plus grands chefs-d'œuvre de la musique française. »

La Première Guerre mondiale débuta en 1914 et Ravel tenta de s'engager dans l'armée de terre, puis dans l'armée de l'air, mais il fut rejeté par les deux en raison de sa petite taille (taille et poids). Désireux d'aider la cause française par tous les moyens, Ravel s'engagea dans le service des ambulances et servit sur le front occidental en tant que chauffeur. Finalement, la mauvaise santé du compositeur lui valut d'être réformé,

même pour les ambulances. La guerre, son mauvais état de santé et la mort de sa mère en 1916 donnèrent naissance à une nouvelle musique, plus sombre, lorsqu'il se remit à la composition. La suite pour piano « **Le tombeau de Couperin** » fut composée en 1917, et chacun de ses six mouvements commémore un ami de Ravel tombé pendant la guerre. Plus sombre encore, « **La valse** » de 1920, conçue comme une valse vers l'oubli et décrite par Ravel comme un "poème chorégraphique". *La valse* fut écrite pour l'impresario de ballet russe Sergei Diaghilev (1872-1929), mais il ne l'utilisa jamais. Ravel ne lui pardonna jamais cet affront et, lorsque les deux hommes se rencontrèrent en 1925, le compositeur refusa de serrer la main du Russe. Diaghilev, également scandalisé, provoqua Ravel en duel, mais se laissa heureusement convaincre par la suite de faire marche arrière.

En 1920, Ravel reçut la plus prestigieuse des distinctions françaises, **la Légion d'honneur**. Ravel, se souvenant des juges du *Prix de Rome*, refusa la récompense. Le compositeur n'était pas opposé aux récompenses, mais seulement à celles des institutions françaises, puisqu'il accepta une distinction du roi de Belgique et un doctorat honorifique de l'Université d'Oxford.

En 1921, Ravel acheta une villa, Le Belvédère, à Montfort-l'Amaury, aux portes de Paris. Il y mena une vie tranquille avec ses chats. La villa se remplit peu à peu du fruit des passions du compositeur qui collectionnait depuis toujours des objets d'art et des jouets mécaniques.

Ravel composa un autre opéra en 1925, « **L'enfant et les sortilèges** », qui se déroule dans le monde imaginaire d'une enfance idyllique peuplée d'animaux et de jouets animés. Deux pièces pour violon (l'une pour accompagner le violoncelle, l'autre le piano) furent achevées en 1922 et 1927 (intitulées respectivement *Tzigane* et *Sonate*). Ces œuvres montrent que Ravel avait établi un style unique, Le don de Ravel pour l'orchestration et son inventivité l'amènèrent à transformer nombre de ses œuvres pour la scène ou pour solistes en suites orchestrales complètes. Il effectua également la même transformation orchestrale sur des œuvres d'autres compositeurs, notamment « **les Tableaux d'une exposition** » de **Modeste Moussorgski** (1839-1881).

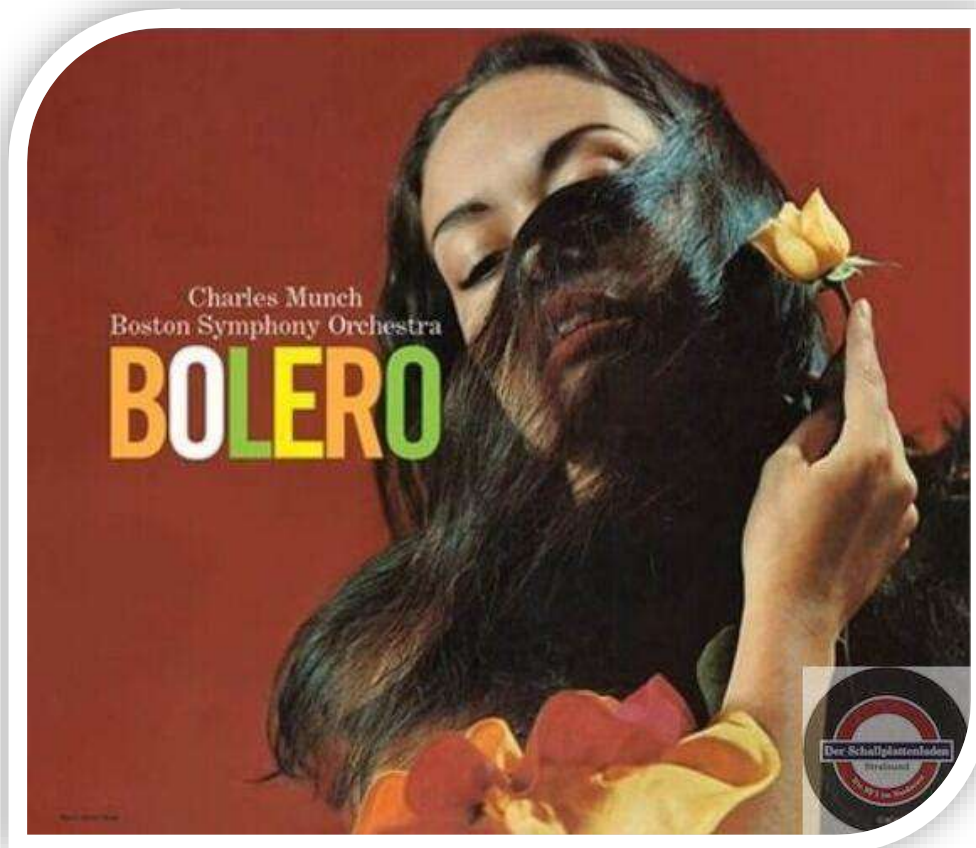
Le Boléro de Ravel

1928 fut une année importante pour Ravel. Il se rendit aux États-Unis, où il rencontra George Gershwin et fut impressionné par la musique de jazz qu'il entendit.

L'œuvre la plus célèbre de Ravel aujourd'hui est sans aucun doute « **le Boléro** », qui était à l'origine un ballet en un acte.

En 1928, alors que les années folles rythment la vie parisienne, la danseuse Ida Rubinstein commande à Maurice Ravel la musique de son prochain ballet. Le compositeur se retrouve face au mur, sans inspiration pour écrire la moindre note. Il va alors plonger au plus profond de lui-même pour créer son œuvre universelle, « **le Boléro** », une danse qui se caractérise par son côté répétitif, entêtant. L'œuvre frappe par la simplicité de sa mélodie. Ravel la définit comme « *un morceau de dix-sept minutes consistant uniquement en un tissu orchestral sans musique, – un long et progressif crescendo* ».

Le ballet est créé le 22 novembre 1928 à l'Opéra de Paris, sur une chorégraphie de Bronislava Nijinska. La chorégraphie de Bronislava Nijinska suit la progression en crescendo de la musique : Dans une auberge espagnole, une gitane, debout sur une table, danse seule d'abord. Puis, l'ivresse du rythme qu'elle déchaîne se transmet à ses clients. Un homme saute au milieu de la table et danse à son tour, suivi par tous les autres. Le rythme de la musique est ponctué par leurs cris, leurs bagarres, leurs appels et leurs provocations. À la fin, les hommes s'emparent de la danseuse qu'ils soulèvent au-dessus d'eux en guise de proie.

Puis le *Boléro* est donné sous forme de concert le 11 janvier 1930 par l'Orchestre des concerts Lamoureux, sous la direction de Ravel. L'œuvre est devenue l'une des plus célèbres du répertoire symphonique...

Les dernières œuvres de Ravel comprennent deux concertos pour piano (1931) et un cycle de chansons pour la bande sonore d'un film basé sur le conte de *Don Quichotte* de Miguel de Cervantes (1547-1616), *Don Quichotte à Dulcinée* (1932-3).

Les deux concertos pour piano sont inhabituels. Le premier, souvent appelé « **Concerto pour la main gauche** », fut écrit pour la main gauche uniquement, car Ravel avait reçu une commande du célèbre pianiste Paul Wittgenstein (1887-1961), qui avait tragiquement perdu son bras droit pendant la guerre.

« **Le deuxième concerto en sol** » pour piano a des accents de jazz. Bien que composés en même temps, les 2 concertos de Ravel témoignent de caractères très différents. D'un côté la lumière irradiante du *Concerto en Sol*, œuvre colorée, chatoyante et lyrique, dont le compositeur revendique la légèreté. S'ouvrant sur un claquement de fouet et des notes aiguës, elle nous emporte par son énergie et ses éclats presque violents tout en nous serrant le cœur. Son irrésistible *Adagio*, qui débute par un long et envoûtant monologue du piano, compte parmi les pages les plus bouleversantes jamais écrites, à l'écoute desquelles il est quasiment impossible de retenir ses larmes ; mais de ces larmes dont la tendresse tempère la douleur. « **La deuxième concerto en sol** » est un immense chef d'oeuvre musical du vingtième siècle, et sûrement l'un des concertos pour piano les plus inventifs du répertoire pianistique et du vingtième siècle.

Mort de Maurice Ravel

Ravel ne jouissait pas d'une bonne santé dans les dernières années de sa vie. Il souffrait peut-être de la maladie de Pick, une forme de démence. Son état se détériora davantage encore après un accident de voiture en 1932 qui le laissa avec une toux débilante. Au cours des années suivantes, il perdit la

coordination de ses membres et souffrait de pertes de mémoire. Le compositeur subit une opération du cerveau en 1937, mais la cause précise de son état restait inconnue. Ravel mourut à l'hôpital, à Paris, le 28 décembre 1937. L'enterrement eu lieu le jeudi 30, en présence d'une foule nombreuse, célébrités et anonymes confondus. Il repose au cimetière de Levallois, auprès de ses parents qu'il aimait tant. Maurice Ravel II ne s'était jamais marié, n'avait jamais eu de compagne, même temporaire, et n'avait pas eu d'enfant.

MUSEE DE MAURICE RAVEL

Musée de Maurice Ravel Rue Maurice Ravel 5 – 78490 Montfort-Amaury

On entend encore la mélodie du « **Boléro** » valser de pièce en pièce. On voit presque encore le compositeur animer son piano Erard ou servir des boissons à ses convives ravéliens. On sent presque encore la fumée de ses Gauloises Caporal imprégnée dans les rideaux, qui une fois ouverts délivrent une vue imprenable sur la forêt de Rambouillet.

Situé non loin de la tour Anne-de-Bretagne, point culminant du village féodal de Montfort-L'Amaury (Yvelines), le « Belvédère » a été acheté par le compositeur Maurice Ravel en 1921. Cette maison, dont la vue donne sur l'impressionnante église Saint-Pierre, reflète l'intimité du compositeur. Pour cause, la quasi-totalité des objets et meubles ont appartenu au compositeur, qui s'est plu à agencer et décorer chaque pièce de la bâtisse.

La maison et le jardin de Maurice Ravel à Montfort-l'Amaury (Yvelines) sont un précieux témoignage de la personnalité du compositeur qui les a aménagés et, plus largement, ils constituent un lieu de mémoire lié à la musique française et aux arts du début du XXe siècle. Pour les spécialistes, il s'agit là de la véritable exposition sur l'artiste. Cette maison et son jardin sont d'autant plus intéressants que, remplis de souvenirs, de rêves et de musique, ils forment une étonnante adéquation qui passionne les visiteurs. L'aménagement du jardin avec ses jeux d'eau, son plumetis de fleurs et son esprit japonisant fait référence à de nombreuses œuvres du compositeur. Cet endroit est un bel exemple de jardin qui a inspiré l'œuvre d'un musicien, mais aussi que la musique a inspiré.

CVC

Ons engagement:

Wij gaan
100% voor
95%
tevreden
klanten.

Uw lokale partner
Belfius Bank en verzekeringen Asse
Kattestraat 2
1730 Asse
Tel: 02/454.11.90
Email: Jonas.deridder@mandat.belfius.be

Ontdek meer op
belfius.com/tevredenheid

 Belfius
Bank & Verzekeringen

Taptoe Brussels, enkele herinneringen, quelques souvenirs

“Brussel Leeft”

“Klankbord Brussels Gewest”

Driemaandelijks tijdschrift. Een uitgave van de Koninklijke Muziekfederatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vzw.

Redactieadres, lezersbrieven, abonnementen en advertenties KMF BHG

E-mail: muziekfederatie@hotmail.com

Gelieve uw bijdrage elektronisch aan te leveren

De artikels voor de volgende editie van ons tijdschrift

dienen uiterlijk in het bezit te zijn van de redactie vóór 15 september 2025

Les articles pour la prochaine édition doivent être en possession de la rédaction pour le 15 septembre 2025 au plus tard

Het overnemen van artikels en illustraties (of een gedeelte ervan) kan alleen na de uitdrukkelijke toestemming van de Koninklijke Muziekfederatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Verantwoordelijke uitgever:

William Huybandt, Brugstraat 27, 1730 Asse

Werkten mee aan dit nummer:

Cecile Van Camp, Louis G. Meeus, Edgard Van Nerom, William Huybandt,

Lay-out: Marijke Huybandt, William Huybandt

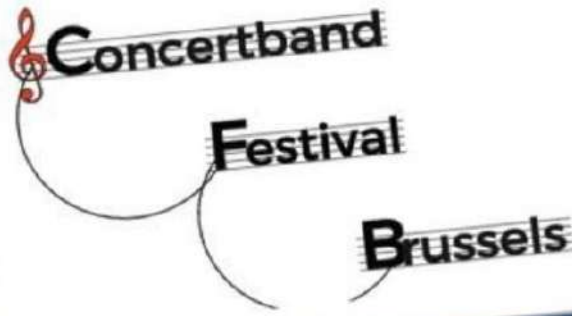
Fotografen: Marijke Huybandt, Edgard Van Nerom, William Huybandt

Lezersbrieven zijn welkom! Indien mogelijk zullen wij uw brief publiceren: hou er wel rekening mee dat om diverse redenen uw brief kan worden ingekort of beknopt weergegeven.

Wie dit “gratis” magazine graag digitaal ontvangt klikt:

Qui désire recevoir ce magazine << gratuit >> numériquement cliquez

<https://muziekfederatie.be/contact/>

Grand Place Brussels

13-09-2025
14-09-2025

www.muziekfederatie.be

Zaterdag / Samedi 13-09-2025

14.00-14.50u/h_Podium B	Big Band Gretry
14.55-15.45u/h_Podium A	Orchestre d'Harmonie du Val d'Heure
15.50-16.40u/h_Podium B	Fanfare Royale des Échos du Viroin
16.45-17.35u/h_Podium A	Fernelmont Music
17.40-18.30u/h_Podium B	Harmonie Kastel
20.00-21.00u/h_Podium A	The Brussels Concertband & Dunja
21.00-21.30u/h_Podium A ²	Sinte-Cecilia_Evere
21.30-22.00u/h_Podium A	The Brussels Concertband & Dunja

Zondag / Dimanche 14-09-2025

13.00 – 13.50u/h_Podium A	No Limits – Percussie-ensemble
13.55 – 14.45u/h_Podium B	J Music Band
14.50 – 15.40u/h_Podium A	Harmonieorkest Concordia et Amicita Bornem
15.45 – 16.35u/h_Podium B	Philharmonie Royale de Jette
16.40 – 17.30u/h_Podium A	Music Time Peizegem
17.35 – 18.25u/h_Podium B	Harmonieorkest Brussel
19.00 – 21.00u/h_Podium A	Dance with UB ² Big Band

Concertband Festival Grand-Place Brussels

13.09.2025 14h-22h & 14.09.2025 13h -21h

Met de steun van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Stad Brussel Cultuur, Vlaamse Gemeenschapscommissie
Avec le soutien de la Région Bruxelles-capitale, Ville de Bruxelles Culture, le VGC

V.U./E.R. KMFBHG Louis Piérardlaan 25/1 1140 EVERE.

Niet op de openbare weg gooien.
Ne pas jeter sur la voie publique.

